

Pianolala 2

Een introductie tot tweehandig pianospel voor jonge kinderen

Deze handleiding vertrekt van hetzelfde principe als *Pianolala 1*: we gaan aan de slag met eenvoudige kinderliedjes, die ook pianistiek haalbaar zijn.

De liederen worden aangeboden in zes verschillende posities, namelijk Do/C, re/d, mi/e, Fa/F, Sol/G en la/a. Daarmee volg ik de weg die ook Bach Johann Sebastian Bach volgde bij zijn eerste ontwerp van de *Inventionen* in het notenboek voor zijn oudste zoon Wilhelm Friedemann. Deze aanpak vermijdt dat er alleen in Do groot gemusiceerd wordt: hij biedt ook materiaal aan in kleine toonaarden. Aangezien ook de desbetreffende akkoorden aangeleerd worden, krijgen de kinderen de basisakkoorden in Do groot en la klein onder de knie, zonder dat er al sprake is van harmonisch denken of toepassen. Omdat de liederen gegroepeerd worden per toonaard of positie, worden weinig vingerzettingen genoteerd: op die manier vermijden we het lezen van cijfertjes i.p.v. noten.

De liederen putten uit de rijke muziekcultuur van meerdere landen, en kunnen voorgezongen of -gespeeld en/of van het blad gelezen worden. In tegenstelling tot het vorige boek worden de liederen nu wel op twee notenbalken genoteerd, zodat de leerling in dit stadium kennismaat met de gangbare manier om pianopartituren te noteren. Het belangrijkste blijft echter dat de kinderen de liederen auditief kennen. Elk lied vormt de aanzet om iets nieuws aan te leren, en met dit materiaal kan verder van alles gebeuren.

Daarmee proberen we de gebruikelijke methode, waarin piano-onderwijs zich hoofdzakelijk beperkt tot het correct leren reproduceren van bestaande partituren, open te breken naar creatievere werkvormen. Dat bedenken en uitvoeren van muziek twee gescheiden werelden zijn die meestal door verschillende muzikanten beoefend worden, is te lang de enige norm geweest. Vooral jonge kinderen gaan graag zelf en onbevangen met eenvoudig materiaal aan de slag.

Zoals in het vorig boek is het belangrijk dat de liederen – eens gekend – met beide handen afzonderlijk inge oefend en uitgevoerd worden. De meeste liederen zijn dan ook geschikt om parallel en/of in tegenbeweging gespeeld te worden. In het begin wordt het tweestemmig spelen aangeleerd door eenvoudige aanvullende noten of ritmes te spelen. Er staan een aantal concrete voorbeelden in het boek, die ook bij andere liederen toegepast kunnen worden. Bij het tweestemmig spel is het erg belangrijk dat de beheersing van de grove motoriek inge oefend wordt. Als een kind er niet in slaagt om met beide handen iets verschillend ritmisch te tikken, zal het uiteraard niet lukken om met twee handen iets verschillend te spelen. Een tussenstap naar tweestemmig spelen bestaat er dan ook uit een liedje te spelen en dit te combineren met ritmisch getik met de andere hand.

Omdat het wenselijk is dat kinderen zelf een aanvulling kunnen bedenken bij een melodietje, zijn een aantal liederen zo gedrukt dat de andere notenbalk vrij van rusten is. Kinderen kunnen dan een zelf gevonden te-

genstem noteren, maar ook de leerkracht kan een tegenpartij ontwerpen die perfect aansluit bij de mogelijkheden van de leerling. Er staan een aantal canons in het boek: met beide handen in canon spelen is op jonge leeftijd nog te moeilijk. Spannend maar bijzonder leerzaam is het om deze in canon uit te voeren met de leerkracht of met een andere leerling.

Uiteraard is het niet de bedoeling dat het notenbeeld volledig overboord gegooid wordt. Daarom zitten er 'notenkaartjes' achteraan in het boek die naar believen gekopieerd en verknipt kunnen worden. Daarmee kan van alles gebeuren, zoals op verschillende plaatsen in het boek besproken wordt. Ook de toonladders en akkoorden worden telkens in een andere vorm gepresenteerd.

Bij de liederen *Visje*, *Op een grote paddenstoel* en *De stoker en de machinist* zit er een repetitieve tekening, waarop de kinderen de tellen van de maat kunnen tikken terwijl ze het liedje ritmisch lezen of zingen. Dit is een hulpmiddeltje waardoor de ritmische figuren per tel visueel in beeld gebracht worden. Twee achtste noten per tel worden zo twee visjes in een bokaal, of twee kabouters op één paddenstoel.

Tot slot: laat je door het aangeboden materiaal vooral inspireren om van pianospelen opnieuw een spel te maken, en om breder te werken dan kinderen partituren te leren ontcijferen.

